Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
JEAN RICHARD DE LA TOUR
prednesené 2. júna 2022 [1]

Vec C-66/21

O.T. E.
proti
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal rechtbank Den Haag (súd v Haagu, Holandsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Prisťahovalecká politika – Prevencia obchodovania s ľuďmi a boj proti nemu – Smernica 2004/81/ES – Povolenia na pobyt vydávané štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi – Článok 6 – Čas na premyslenie – *Dies a quo* a *dies ad quem* – Zákaz výkonu príkazov na vyhostenie počas tejto lehoty – Pojem ‚príkazy na vyhostenie' – Vnútroštátna právna úprava, na základe ktorej môže byť obeť odovzdaná do členského štátu, ktorý je zodpovedný za posúdenie jej žiadosti o medzinárodnú ochranu na základe nariadenia (EÚ) č. 604/2013 – Prípustnosť"

I. Úvod

1. Môže členský štát počas času na premyslenie, ktorý poskytne osobe, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi podľa článku 6 smernice 2004/81/ES [2], uskutočniť odovzdanie tejto osoby do členského štátu, ktorý považuje za zodpovedný za posúdenie jej žiadosti o medzinárodnú ochranu na základe kritérií stanovených v nariadení (EÚ) č. 604/2013 [3]? Okrem toho, ktoré dni sú v rámci tohto času *dies a quo* a *dies ad quem*?

2. Takéto sú v podstate otázky, ktorými sa zaoberá rechtbank Den Haag (súd v Haagu, Holandsko) v rámci prejednávaného návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

3. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania je pre Súdny dvor príležitosťou na to, aby sa po prvýkrát vyjadril k vzájomnému vzťahu medzi postupom upraveným smernicou 2004/81 týkajúcim sa vydania povolenia na dočasný pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je obeťou obchodovania s ľuďmi, a konaním o odovzdaní tohto štátneho príslušníka do členského

[1] Jazyk prednesu: francúzština.

[2] Smernica Rady z 29. apríla 2004 o povoleniach na trvalý pobyt [pobyt – *neoficiálny preklad*], vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi (Ú. v. EÚ L 261, 2004, s. 19; Mim. vyd. 19/007, s. 69).

[3] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31).

štátu, ktorý je zodpovedný za posúdenie jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, upraveným v nariadení č. 604/2013.[4] Hoci smernica 2004/81 vyžaduje od členského štátu, aby obeti obchodovania s ľuďmi poskytol čas na premyslenie, po uplynutí ktorého môže táto obeť získať toto povolenie na pobyt výmenou za svoju spoluprácu, nariadenie č. 604/2013 naopak vyžaduje, aby členský štát čo najrýchlejšie uskutočnil odovzdanie tohto štátneho príslušníka do dožiadaného členského štátu na účely posúdenia jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu.

4. V týchto návrhoch v prvom rade vysvetlím dôvody, pre ktoré sa domnievam, že pojem „príkazy na vyhostenie“ uvedený v článku 6 ods. 2 smernice 2004/81 zahŕňa opatrenia, prostredníctvom ktorých je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý je obeťou obchodovania s ľuďmi, nútený opustiť územie členského štátu, na ktorom sa nachádza, v dôsledku výkonu rozhodnutia o odovzdaní prijatého na základe nariadenia č. 604/2013. V dôsledku toho vysvetlím, že tento článok tým, že tomuto členskému štátu zakazuje vykonať príkaz na vyhostenie počas času na premyslenie, bráni tomu, aby uvedený členský štát počas tejto lehoty uskutočnil odovzdanie tohto štátneho príslušníka do členského štátu zodpovedného za posúdenie jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, v rámci výkonu rozhodnutia prijatého na základe nariadenia č. 604/2013.

5. Vysvetlím však, že príslušné vnútroštátne orgány si zachovávajú možnosť prijať počas uvedenej lehoty rozhodnutie o odovzdaní alebo prípravné opatrenia na jeho vykonanie, pokiaľ tieto opatrenia nespochybnia potrebný účinok času na premyslenie.

6. V druhom rade v týchto návrhoch spresním spôsoby počítania času na premyslenie, a konkrétne *dies a quo* a *dies ad quem* v rámci tejto lehoty.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

1. Smernica 2004/81

7. Článok 1 smernice 2004/81 stanovuje:

„Účelom tejto smernice je definovať podmienky vydávania povolení na trvalý pobyt [pobyt – *neoficiálny preklad*] s obmedzenou dobou platnosti závisiacou od dĺžky trvania príslušného konania na národnej úrovni štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí spolupracujú v boji proti nezákonnému obchodovaniu s ľuďmi alebo proti konaniu umožňujúcemu nelegálne prisťahovalectvo.“

8. V článku 3 ods. 1 tejto smernice sa uvádza:

„1. Členské štáty uplatňujú túto smernicu na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú, alebo boli obeťami trestných činov súvisiacich s nezákonným obchodovaním s ľuďmi, aj keď na územie členského štátu vstúpili nelegálne.“

[4] Smernicu 2004/81 možno na základe jej článku 3 ods. 2 uplatniť aj na situáciu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo.

9. Článok 5 prvý odsek uvedenej smernice znie:

„Keď príslušné orgány členského štátu dospejú k záveru, že štátny príslušník tretej krajiny môže podliehať pôsobnosti tejto smernice, informujú dotknutú osobu o možnostiach poskytovaných na základe tejto smernice.“

10. Článok 6 tejto smernice s názvom „Čas na premyslenie“ stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby sa dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín poskytol čas na premyslenie, ktor[ý] im umožní vzchopiť sa a uniknúť spod vplyvu páchateľov trestných činov, aby mohli dospieť k informovanému rozhodnutiu o tom, či budú spolupracovať s príslušnými orgánmi.

Dĺžka trvania a začiatok času na premyslenie uvedeného v prvom pododseku budú určené v súlade s vnútroštátnym právom.

2. Počas času na premyslenie a počas čakania na rozhodnutie príslušných orgánov budú mať dotknutí štátni príslušníci tretích krajín prístup k službám uvedeným v článku 7, pričom nie je možné vykonať voči nim žiadny príkaz na vyhostenie.

3. S časom na premyslenie nesúvisí žiadny nárok na trvalý pobyt [pobyt – *neoficiálny preklad*] vyplývajúci z tejto smernice.

4. Členský štát môže kedykoľvek ukončiť čas na premyslenie, ak príslušné orgány zistia, že dotknutá osoba aktívne, dobrovoľne a z vlastnej iniciatívy obnovila kontakt s páchateľmi trestných činov uvedených v článku 2 písm. b) a c), alebo z dôvodov verejnej politiky a ochrany národnej bezpečnosti.“

11. Článok 7 smernice 2004/81 s názvom „Služby poskytované pred vydaním povolenia na trvalý pobyt [pobyt – *neoficiálny preklad*]“ stanovuje:

„1. Členské štáty zaistia, aby sa dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí nemajú dostatočné prostriedky, poskytlo ubytovanie na úrovni schopnej zabezpečiť existenčné minimum a prístup k pohotovostnej lekárskej službe. Členské štáty budú venovať pozornosť osobitným potrebám najzraniteľnejších osôb a v prípade potreby a ak to stanovujú vnútroštátne zákony, zabezpečia aj psychologickú pomoc.

2. Členské štáty budú pri uplatňovaní tejto smernice a v súlade s vnútroštátnym právom venovať pozornosť potrebám bezpečnosti a ochrany dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín.

…“

12. V článku 8 tejto smernice sa uvádza:

„1. Po uplynutí doby na rozmyslenie [času na premyslenie – *neoficiálny preklad*] alebo skôr, ak príslušné orgány dospeli k záveru, že dotknutý štátny príslušník tretej krajiny už splnil kritériá stanovené v pododseku b), členské štáty posúdia:

a) možnosť vyšetrovania alebo súdneho konania vyplývajúcu z jeho predĺženého pobytu na území členského štátu, a

b) či dotknutý štátny príslušník tretej krajiny dokázal jednoznačný úmysel spolupracovať a

c) či prerušil všetky kontakty s osobami podozrivými zo spáchania činov, ktoré by mohli predstavovať trestné činy uvedené v článku 2 písm. b) a c).

2. Pre vydanie povolenia na trvalý pobyt [pobyt – *neoficiálny preklad*] a bez toho, aby boli dotknuté dôvody súvisiace s verejnou politikou a s ochranou národnej bezpečnosti, sa bude požadovať splnenie podmienok uvedených v odseku 1.

…“

2. Ďalšie ustanovenia práva Únie

13. V rámci týchto návrhov budem odkazovať na články 21, 29, 31 a 32 nariadenia č. 604/2013.

14. Poukážem aj na smernicu 2011/36/EÚ[5], ktorá definuje trestný čin obchodovania s ľuďmi a opatrenia pomoci a ochrany, ktoré sa majú poskytnúť obetiam obchodovania s ľuďmi, ako aj na smernicu 2012/29/EÚ[6].

B. Holandské právo

15. Ustanovenie § 8 *ab initio* a bod k) Vreemdelingenwet 2000 (zákon o cudzincoch z roku 2000)[7] z 23. novembra 2000 stanovuje:

„Cudzinec má právo legálne sa zdržiavať v Holandsku len:

…

k. počas obdobia, v ktorom mu minister umožní podať oznámenie o porušení § 273f [[8]] Wetboek van Strafrecht [Trestný zákon[9]].“

16. Podľa § 11 ods. 1 a 2 zákona o cudzincoch majú štátni príslušníci tretích krajín počas času na premyslenie nárok na opatrenia pomoci stanovené v článku 7 smernice 2004/81.

17. V § 30 ods. 1 zákona o cudzincoch sa uvádza, že žiadosť o udelenie povolenia na pobyt na dobu určitú sa neposúdi, ak sa na základe nariadenia č. 604/2013 preukáže, že za posúdenie žiadosti je zodpovedný iný členský štát.

[5] Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV (Ú. v. EÚ L 101, 2011, s. 1).

[6] Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (Ú. v. EÚ L 315, 2012, s. 57).

[7] Stb. 2000, č. 495, ďalej len „zákon o cudzincoch“.

[8] O obchodovaní s ľuďmi.

[9] Ďalej len „Trestný zákon“.

18. Podrobnosti týkajúce sa poskytnutia času na premyslenie sú stanovené vo Vreemdelingencircular 2000 (obežník o cudzincoch z roku 2000) [10], najmä v jeho oddiele B8/3.1, ktorý stanovuje:

„[Koninklijke Marechaussee (kráľovská žandárska polícia, Holandsko)] má rovnaké právomoci ako náčelník štátnej polície, pokiaľ existujú indície o obchodovaní s ľuďmi vo vzťahu k cudzincovi.

…

Immigratie- en Naturalisatiedienst [Imigračný a naturalizačný úrad, Holandsko [11]] rozlišuje v oblasti práva na pobyt tri situácie, pokiaľ ide o právo na dočasný pobyt pre obete a svedkov – ktorí sú zároveň oznamovateľmi – obchodovania s ľuďmi:

1. čas na premyslenie pre obete obchodovania s ľuďmi,

2. povolenie na pobyt pre obete obchodovania s ľuďmi a

3. povolenie na pobyt pre svedkov – ktorí sú zároveň oznamovateľmi – obchodovania s ľuďmi.

K bodu 1. Čas na premyslenie

Podľa článku 8 [*ab initio* a] písm. k) [zákona o cudzincoch] sa údajným obetiam obchodovania s ľuďmi poskytuje čas na premyslenie v trvaní najviac troch mesiacov, počas ktorého sa musia rozhodnúť, či chcú podať oznámenie o obchodovaní s ľuďmi alebo iným spôsobom spolupracovať pri predbežnom vyšetrovaní alebo vyšetrovaní v rámci trestného konania týkajúcom sa osoby podozrivej z obchodovania s ľuďmi alebo pri vydaní rozhodnutia voči tejto osobe vo veci samej, alebo či od toho upúšťajú.

Polícia alebo veliteľ žandárskej polície ponúkne údajnej obeti čas na premyslenie, hneď ako sa objaví čo i len najmenšia indícia o tom, že ide o obchodovanie s ľuďmi, a/alebo na základe intervencie Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Inšpektorát sociálnych vecí a zamestnanosti, Holandsko)…

Počas času na premyslenie IND pozastaví odovzdanie údajnej obete obchodovania s ľuďmi z Holandska.

Čas na premyslenie je lehotou, ktorá sa poskytuje iba jedenkrát a ktorú nemožno predĺžiť.

Čas na premyslenie môžu využiť výlučne cudzinci, ktorí sa v Holandsku zdržiavajú nelegálne a ktorí:

– sú alebo boli obeťami trestného činu podľa § 273f Trestného zákona,

– neboli ešte v Holandsku obeťami trestného činu podľa § 273f Trestného zákona, no ktorí sú eventuálne obeťami obchodovania s ľuďmi, alebo

[10] Ďalej len „obežník o cudzincoch“.

[11] Ďalej len „IND“.

– do Holandska nemali žiadny prístup, no ktorí sú eventuálne obeťami obchodovania s ľuďmi, pričom kráľovská žandárska polícia, v prípade potreby v spolupráci s [prokuratúrou], ponúkne čas na premyslenie pri čo i len najmenšej indícii o obchodovaní s ľuďmi.

…

Počas času na premyslenie sa údajná obeť musí jedenkrát mesačne dostaviť na regionálny policajný útvar alebo kráľovskú žandársku políciu, ku ktorej bola administratívne pridelená.

Čas na premyslenie sa končí v okamihu, keď:

– polícia alebo kráľovská žandárska polícia konštatuje, že údajná obeť počas času na premyslenie odišla na ‚neznáme miesto‘,

– údajná obeť počas času na premyslenie oznámi skutočnosť, že upúšťa od podania oznámenia alebo od toho, že by iným spôsobom spolupracovala pri predbežnom vyšetrovaní alebo vyšetrovaní v rámci trestného konania týkajúcom sa osoby podozrivej z obchodovania s ľuďmi alebo pri vydaní rozhodnutia voči tejto osobe vo veci samej,

– údajná obeť podala oznámenie o obchodovaní s ľuďmi a podpísala zápisnicu alebo spolupracovala pri predbežnom vyšetrovaní alebo vyšetrovaní v rámci trestného konania týkajúcom sa osoby podozrivej z obchodovania s ľuďmi alebo pri vydaní rozhodnutia voči tejto osobe vo veci samej, alebo

– údajná obeť podá žiadosť o povolenie na pobyt (na inom základe než na základe tohto odseku).

Po uplynutí času na premyslenie IND zruší pozastavenie odchodu.“

III. Skutkový stav sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky

19. Žalobca vo veci samej, nigérijský štátny príslušník, podal 26. apríla 2019 žiadosť o medzinárodnú ochranu v Holandsku, pričom predtým podal tri žiadosti o medzinárodnú ochranu v Taliansku a jednu žiadosť v Belgicku.

20. Podľa článku 18 ods. 1 *ab initio* a písm. d) nariadenia č. 604/2013 zaslalo Holandské kráľovstvo 3. júna 2019 Talianskej republike dožiadanie o prijatie dotknutej osoby späť, ktoré bolo akceptované 13. júna 2019.

21. Predbežné vypočutie sa uskutočnilo 26. apríla 2019 a v liste z 30. júla 2019 dotknutá osoba vyhlásila, že chce podať trestné oznámenie policajným orgánom, keďže bola údajne obeťou obchodovania s ľuďmi v Taliansku a v holandskom prijímacom centre spoznala jedného z páchateľov tohto trestného činu. V tejto súvislosti bola vypočutá cudzineckou políciou. Rozhodnutím z 12. augusta 2019 Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (štátny tajomník pre spravodlivosť a bezpečnosť, Holandsko) odmietol posúdiť žiadosť dotknutej osoby o medzinárodnú ochranu z dôvodu, že členským štátom zodpovedným za jej posúdenie je Talianska republika, a nariadil je odovzdanie do Talianska.

22. Žalobca vo veci samej podal 3. októbra 2019 na holandské orgány trestné oznámenie z dôvodu, že bol obeťou obchodovania s ľuďmi.

23. Holandská prokuratúra po preskúmaní dospela k záveru, že v Holandsku neexistujú žiadne indície na podporu trestného oznámenia dotknutej osoby a že jeho spolupráca pri vyšetrovaní trestného činu v Holandsku tak nie je potrebná. Jeho trestné oznámenie bolo preto odmietnuté.

24. Žalobca vo veci samej podal proti rozhodnutiu z 12. augusta 2019 žalobu na vnútroštátny súd. Tvrdí predovšetkým to, že toto rozhodnutie je protiprávne, keďže na základe článku 6 smernice 2004/81 mu mal byť poskytnutý čas na premyslenie.

25. Podľa vnútroštátneho súdu vznikajú otázky týkajúce sa toho, či žalobcovi v ktoromkoľvek okamihu, počnúc 30. júlom 2019, mal byť poskytnutý čas na premyslenie stanovený v článku 6 tejto smernice a či v prípade kladnej odpovede štátny tajomník pre spravodlivosť a bezpečnosť mohol v situácii, že tento čas na premyslenie nebol poskytnutý, prijať opatrenia na prípravu vyhostenia žalobcu z holandského územia a či – v nadväznosti na túto otázku – rozhodnutie z 12. augusta 2019 predstavuje príkaz na vyhostenie. Okrem toho sa tento súd zamýšľa nad tým, aké dôsledky treba vyvodiť zo skutočnosti, že okrem údajov uvedených v obežníku o cudzincoch nestanovuje vnútroštátne právo ani dĺžku trvania, ani začiatok uvedeného času na premyslenie, a teda že článok 6 ods. 1 uvedenej smernice nebol prebratý do holandského práva.

26. Za týchto okolností rechtbank Den Haag (súd v Haagu) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. a) Keďže Holandsko opomenulo upraviť vo svojom vnútroštátnom práve začiatok plynutia času na premyslenie zaručeného v článku 6 ods. 1 [smernice 2004/81], má sa toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že čas na premyslenie začína zo zákona plynúť odo dňa, keď štátny príslušník tretej krajiny ohlási (oznámi) holandským orgánom nezákonné obchodovanie s ľuďmi?

1. b) Keďže Holandsko opomenulo upraviť vo svojom vnútroštátnom práve dĺžku trvania času na premyslenie zaručeného v článku 6 ods. 1 [smernice 2004/81], má sa toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že plynutie času na premyslenie zo zákona skončí podaním trestného oznámenia vo veci nezákonného obchodovania s ľuďmi alebo vyjadrením dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny o tom, že upúšťa od podania oznámenia?

2. Majú sa pod príkazmi na vyhostenie v zmysle článku 6 ods. 2 [smernice 2004/81] rozumieť aj opatrenia na vyhostenie štátneho príslušníka tretej krajiny z územia členského štátu na územie iného členského štátu?

3. a) Bráni článok 6 ods. 2 [smernice 2004/81] tomu, aby počas plynutia času na premyslenie zaručeného podľa článku 6 ods. 1 tejto smernice bolo vydané rozhodnutie o odovzdaní?

3. b) Bráni článok 6 ods. 2 [smernice 2004/81] tomu, aby sa počas lehoty na premyslenie, ktorú zaručuje odsek 1 tohto článku, vykonalo už prijaté rozhodnutie o odovzdaní alebo aby sa pripravilo vykonanie tohto rozhodnutia?“

27. Česká, nemecká a holandská vláda, ako aj Európska komisia predložili písomné pripomienky.

28. Účastníci konania boli okrem toho vyzvaní, aby odpovedali na otázky na písomné zodpovedanie položené Súdnym dvorom, a predovšetkým, aby sa vyjadrili k tomu, do akej miery a v akom zmysle by sa na účely odpovede na prejudiciálne otázky mali zohľadniť tak ustanovenia o prevencii obchodovania s ľuďmi a o ochrane obetí tohto obchodovania uvedené v smernici 2011/36, ako aj pravidlá o právach obetí trestných činov stanovené v smernici 2012/29.

IV. Analýza

A. Úvodné pripomienky

29. Pred preskúmaním týchto otázok by som rád uviedol dve pripomienky.

30. Prvá sa týka poradia, v akom navrhujem sa týmito otázkami zaoberať.

31. V prvom rade totiž svoju analýzu začnem preskúmaním zásadnej otázky, ktorú vyvoláva druhá prejudiciálna otázka a ktorou je výklad pojmu „príkaz na vyhostenie“ použitý normotvorcom Európskej únie v článku 6 ods. 2 smernice 2004/81. Vnútroštátny súd sa totiž pýta na to, či tento pojem zahŕňa opatrenie, ktorým členský štát odovzdáva štátneho príslušníka tretej krajiny do iného členského štátu na základe nariadenia č. 604/2013.

32. V záujme koherentnosti následne preskúmam tretiu prejudiciálnu otázku, ktorá sa týka toho, do akej miery môže členský štát počas času na premyslenie stanovenom v článku 6 ods. 1 smernice 2004/81 začať konanie o odovzdaní voči štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je obeťou obchodovania s ľuďmi. Vnútroštátny súd sa predovšetkým pýta, či jednak rozhodnutie o odovzdaní je možné prijať [písm. a)] a či jednak takéto rozhodnutie o odovzdaní, ktoré sa prijme pred začatím plynutia času na premyslenie, je možné vykonať alebo či je možné sa na jeho výkon pripravovať [písm. b)].

33. Napokon svoju analýzu ukončím preskúmaním prvej prejudiciálnej otázky, ktorá sa týka počítania lehôt uplatniteľných na čas na premyslenie. Vzhľadom na neexistenciu vnútroštátneho opatrenia na prebratie totiž vnútroštátny súd žiada Súdny dvor o to, aby určil *dies a quo* a *dies ad quem* uplatniteľné na túto lehotu.

34. Druhá pripomienka sa týka pravidiel, na základe ktorých preskúmam druhú a tretiu prejudiciálnu otázku, ktoré sa týkajú rozsahu zákazu výkonu akéhokoľvek príkazu na vyhostenie počas času na premyslenie.

35. Nemecká a holandská vláda totiž vo svojich pripomienkach navrhli odpovedať na tieto otázky na základe analýzy pojmov, štruktúry a cieľa nariadenia č. 604/2013. V tomto prístupe sa odráža silná tendencia týchto účastníkov konania a Komisie uprednostňovať efektívnosť konania o odovzdaní stanoveného v tomto nariadení. Napriek významu tohto prístupu sa však domnievam, že rozsah zákazu stanoveného v článku 6 ods. 2 smernice 2004/81 treba predovšetkým preskúmať z hľadiska znenia tohto ustanovenia, jeho štruktúry a jeho cieľa, v kontexte mechanizmu boja proti obchodovaniu s ľuďmi, do rámca ktorého táto smernica patrí.

36. Hoci totiž smernica 2004/81 aj nariadenie č. 604/2013 prispievajú k vytváraniu priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, predsa len patria do vlastných a osobitných režimov a sledujú odlišné ciele.

37. Smernica 2004/81 je nástrojom boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorý sa uplatňuje bez ohľadu na to, aké ma obeť postavenie. Táto smernica sa týka podmienok pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú obeťami obchodovania s ľuďmi alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo na území členských štátov, a stanovuje predovšetkým vydanie povolenia na pobyt tým z nich, ktorí sa po uplynutí času na premyslenie rozhodnú spolupracovať na účely trestného vyšetrovania a/alebo súdneho konania. Táto smernica tak má prispievať k účinnosti boja proti sieti obchodovania s ľuďmi alebo nelegálnemu prisťahovalectvu, pričom má súčasne chrániť obete týchto trestných činov.

38. Na druhej strane nariadenie č. 604/2013 zapadá do rámca riadenia migračných tokov. Patrí do spoločného európskeho azylového systému a je založené na postupe posúdenia čisto administratívnej povahy, v ktorom ide o to, aby sa v súlade s kritériami uvedenými v tomto nariadení určil členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, do ktorého bude žiadateľ eventuálne odovzdaný a v ktorom bude mať prípadne povolenie na pobyt ako osoba požívajúca medzinárodnú ochranu.

39. V situácii, o akú ide v predmetnom prípade, vzniká otázka vzájomného vzťahu medzi týmito dvomi konaniami. Ich súčasná realizácia totiž sama osebe znamená paradox: zatiaľ čo cieľom smernice 2004/81 je to, aby sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, na ktorého sa táto smernica vzťahuje, udelilo povolenie na dočasný pobyt na území členského štátu, v ktorom bol identifikovaný ako obeť obchodovania s ľuďmi a v ktorom podal oznámenie, nariadenie č. 604/2013 naopak upravuje v prísnych lehotách odovzdanie tejto osoby do iného členského štátu, pokiaľ členský štát, v ktorom sa nachádza, nie je zodpovedný za posúdenie jej žiadosti o medzinárodnú ochranu.

40. Stanovenie vzájomného vzťahu medzi uvedenými konaniami si vyžaduje vypracovanie vyváženého prístupu, ktorý samozrejme zohľadní efektivitu tzv. „dublinských“ konaní, ale predovšetkým, podľa môjho názoru, zraniteľnosť dotknutej osoby, a to tak z dôvodu jej postavenia obete, na ktorú sa vzťahuje smernica 2004/81, ako aj z dôvodu jej postavenia žiadateľa o medzinárodnú ochranu.

B. Rozsah zákazu výkonu akéhokoľvek príkazu na vyhostenie počas času na premyslenie stanoveného v článku 6 smernice 2004/81

1. O druhej prejudiciálnej otázke týkajúcej sa výkladu pojmu „príkaz na vyhostenie“ použitého v článku 6 ods. 2 smernice 2004/81

41. Svojou druhou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd Súdneho dvora v podstate pýta, či pojem „príkaz na vyhostenie“ uvedený v článku 6 ods. 2 smernice 2004/81 zahŕňa opatrenie, ktorým členský štát odovzdáva štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je obeťou obchodovania s ľuďmi, do iného členského štátu na základe článku 26 nariadenia č. 604/2013.

42. Inými slovami, cieľom tohto súdu je zistiť, či do tohto pojmu patria všetky opatrenia, prostredníctvom ktorých je štátny príslušník tretej krajiny nútený opustiť územie členského štátu, akým je aj opatrenie spočívajúce v odovzdaní do iného členského štátu, alebo naopak, či pojem „vyhostenie“ zahŕňa len tie opatrenia, prostredníctvom ktorých je štátny príslušník tretej krajiny nútený opustiť územie Únie, takže odovzdanie, o ktorom sa rozhodlo na základe nariadenia č. 604/2013, by z tejto kvalifikácie bolo vylúčené.

43. Článok 6 ods. 2 smernice 2004/81 stanovuje, že „počas času na premyslenie a počas čakania na rozhodnutie príslušných orgánov budú mať dotknutí štátni príslušníci tretích krajín prístup k službám uvedeným v článku 7, pričom nie je možné vykonať voči nim žiadny príkaz na vyhostenie“.

44. Znenie článku 6 ods. 2 smernice neposkytuje žiadne údaje týkajúce sa geografického rozsahu pojmu „vyhostenie“. Ani normotvorca Únie tento pojem v rámci uvedenej smernice nedefinuje. V článku 2 písm. d) tejto smernice iba spresňuje, že pod pojmom „‚opatrenie na výkon príkazu na vyhostenie‘“ treba rozumieť „akékoľvek opatrenie prijaté členským štátom s cieľom vykonania rozhodnutia príslušných orgánov prikazujúceho vyhostenie štátneho príslušníka tretej krajiny“.

45. Článok 6 ods. 2 smernice 2004/81 neobsahuje ani odkaz na vnútroštátne právo členských štátov. Pojem „vyhostenie“, ktorý je uvedený v tomto článku, sa preto musí chápať ako autonómny pojem práva Únie. Vzhľadom na to, že tento pojem je už definovaný v článku 3 bode 5 smernice 2008/115/ES[12], ktorá rovnako ako smernica 2004/81 patrí do rámca prisťahovaleckej politiky Únie, navrhujem Súdnemu dvoru odvolávať sa naň.

46. V smernici 2008/115 je „odsun [vyhostenie – *neoficiálny preklad*]“ definované v článku 3 bode 5 ako vykonanie povinnosti návratu, teda *fyzický transport z členského štátu*“. Rozhodnutie o návrate je zase definované v článku 3 bode 3 tejto smernice tak, že sa týka procesu „vrátenia sa“ štátneho príslušníka tretej krajiny do jeho krajiny pôvodu, alebo krajiny tranzitu, alebo inej tretej krajiny. Vzhľadom na tieto definície majú príkaz na vyhostenie a rozhodnutie o vrátení, hoci by aj boli prijaté v rámci jedného konania alebo jediného aktu, odlišný význam. Vyhostenie je opatrením, prostredníctvom ktorého musí štátny príslušník tretej krajiny opustiť územie členského štátu, na ktorom sa nachádza, zatiaľ čo v kontexte smernice 2008/115 je návrat procesom, prostredníctvom ktorého musí tento štátny príslušník odísť do tretej krajiny, tranzitnej krajiny alebo sa vrátiť do svojej krajiny pôvodu, to znamená mimo územia Únie. Podľa článku 8 ods. 3 tejto smernice môžu teda členské štáty nariadiť vyhostenie dotknutej osoby správnym alebo súdnym aktom, odlišným od rozhodnutia o návrate, a to pred alebo po prijatí tohto rozhodnutia, pričom každý z týchto aktov spĺňa formálne náležitosti uvedené v článku 12 uvedenej smernice a podlieha súdnemu preskúmaniu.[13]

47. V rozsudku z 30. septembra 2020, CPAS de Seraing[14], tak Súdny dvor odlíšil príkaz na vyhostenie od rozhodnutia o návrate takto: „z článku 3 bodov 3 až 5 smernice 2008/115 vyplýva, že rozhodnutie o návrate už zo svojej podstaty ukladá alebo stanovuje povinnosť štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorého sa toto rozhodnutie týka, vrátiť sa do tretej krajiny, *zatiaľ čo* pojem‚[vyhostenie]‘ označuje fyzický transport tohto štátneho príslušníka tretej krajiny z dotknutého členského štátu“[15]. Podľa Súdneho dvora „má… samotné [rozhodnutie nariaďujúce vyhostenie] za následok, že dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny nie je umožnené dočasne sa zdržiavať *na území tohto členského štátu*[16]“.

48. Z týchto ustanovení a judikatúry vyplýva, že opatrenie sa považuje za „príkaz na vyhostenie“ vtedy, keď má za následok prinútenie štátneho príslušníka tretej krajiny opustiť územie členského štátu, na ktorom sa nachádza. Pokiaľ rozhodnutie o odovzdaní prijaté na základe nariadenia

[12] Smernica Európskeho parlamentu a Rady zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 2008, s. 98).

[13] Článok 13 ods. 1 smernice 2008/115.

[14] (C-402/19, EU:C:2020:759).

[15] Bod 44 tohto rozsudku, kurzívou zvýraznil generálny advokát.

[16] Bod 45 uvedeného rozsudku, kurzívou zvýraznil generálny advokát.

č. 604/2013 stanovuje povinnosť dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny odísť do členského štátu zodpovedného za posúdenie jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu (dožiadaný členský štát), výkon takéhoto rozhodnutia si sám osebe vyžaduje vyhostenie tohto štátneho príslušníka z územia členského štátu, v ktorom podal svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu (dožadujúci členský štát).

49. Vzhľadom na tieto úvahy preto navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol, že pojem „príkaz na vyhostenie“ uvedený v článku 6 ods. 2 smernice 2004/81 sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa opatrenia, prostredníctvom ktorých je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý je obeťou obchodovania s ľuďmi, nútený opustiť územie členského štátu, na ktorom sa nachádza, v dôsledku výkonu rozhodnutia o odovzdaní prijatého na základe nariadenia č. 604/2013.

2. O tretej prejudiciálnej otázke týkajúcej sa podrobností uskutočnenia konania o odovzdaní počas času na premyslenie

50. Svojou treťou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate Súdneho dvora pýta, či sa má článok 6 ods. 2 smernice 2004/81 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby počas času na premyslenie stanoveného v článku 6 ods. 1 tejto smernice jednak mohlo byť prijaté rozhodnutie o odovzdaní [písm. a)], a jednak mohlo byť vykonané rozhodnutie o odovzdaní, ktoré bolo prijaté pred začiatkom času na premyslenie, alebo aby sa tento výkon mohol pripravovať [písm. b)].

51. Pripomínam, že v súlade s článkom 6 ods. 2 smernice 2004/81 normotvorca Únie zakazuje členskému štátu „vykonať“ príkaz na vyhostenie vo vzťahu k štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je obeťou obchodovania s ľuďmi, počas času na premyslenie, ktorý mu poskytuje podľa odseku 1 tohto článku.

52. Vzhľadom na znenie článku 6 tejto smernice budem ďalej v rámci svojej úvahy rozlišovať dve situácie.

53. Prvou situáciou je situácia, ktorú normotvorca Únie výslovne zakazuje a ktorou je *výkon* príkazu na vyhostenie.

54. Druhou situáciou je tá, kedy v prípade, že v znení článku 6 ods. 2 smernice 2004/81 nie je uvedené inak, členský štát by mohol počas tohto času na premyslenie prijať vo vzťahu k obeti obchodovania s ľuďmi rozhodnutie o odovzdaní alebo prípravné opatrenia na výkon tohto odovzdania, avšak bez toho, aby sa uskutočnilo odovzdanie dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny v pravom zmysle slova.

a) Zákaz výkonu rozhodnutia o odovzdaní počas času na premyslenie

55. Vzhľadom na už vyššie uvedené úvahy zákaz uskutočniť výkon rozhodnutia o vyhostení znamená podľa môjho názoru aj zákaz uskutočniť výkon rozhodnutia o odovzdaní vo vzťahu k obeti obchodovania s ľuďmi počas času na premyslenie, ktorý sa jej poskytol.

56. Ako vysvetlím teraz, tento výklad je nevyhnutný vzhľadom na potrebný účinok postupu pri vydávaní povolenia na pobyt podľa smernice 2004/81, ale tiež ciele, ktoré chce sledovať normotvorca Únie.

57. Podľa článku 1 tejto smernice je jej účelom definovať podmienky vydávania povolení na pobyt s obmedzenou dobou platnosti štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí spolupracujú v boji proti nezákonnému obchodovaniu s ľuďmi tým, že sa zúčastňujú na trestnom vyšetrovaní alebo súdnom konaní. [17]

58. V tomto kontexte je podstatné mať na pamäti, že ustanovenia tejto smernice sú podľa jej článku 3 ods. 1 určené pre „štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú, alebo boli obeťami trestných činov súvisiacich s nezákonným obchodovaním s ľuďmi".

59. Postavenie „obete" je definované v článku 2 ods. 1 písm. a) bode i) smernice 2012/29 tak, že je ňou „fyzická osoba, ktorej bola v priamom dôsledku trestného činu spôsobená ujma vrátane fyzickej, mentálnej alebo emocionálnej ujmy alebo majetkovej škody". Postavenie obete trestného činu nezávisí od zákonnosti pobytu alebo od povahy pobytu dotknutej osoby na území príslušného členského štátu. [18]

60. Okrem toho normotvorca Únie definuje trestný čin obchodovania s ľuďmi v článku 2 smernice 2011/36, [19] na ktorý odkazuje článok 2 písm. c) smernice 2004/81. [20]

61. Z pôsobnosti tejto smernice, tak ako je uvedený v jej článku 3 ods. 1 vykladaného s ohľadom na smernice 2011/36 a 2012/29, vyplýva, že postup pri vydávaní povolenia na dočasný pobyt, do rámca ktorého patrí čas na premyslenie, sa má začať len vtedy, ak sa príslušné vnútroštátne orgány domnievajú, že štátneho príslušníka tretej krajiny možno považovať za „obeť obchodovania s ľuďmi".

62. Jednotlivé fázy postupu pri vydávaní povolenia na dočasný pobyt sú koncipované s ohľadom na osobitné postavenie štátneho príslušníka tretej krajiny ako obete, ale aj závažnosť predmetného trestného činu. Každá z týchto fáz si vyžaduje, aby obeť zostala na území príslušného členského štátu počas času na premyslenie, ktorý sa jej poskytol, a aby bol teda výkon akéhokoľvek opatrenia spočívajúceho v odovzdaní, ktoré bolo voči nej prijaté, pozastavený.

1) Informačná povinnosť členského štátu

63. Jednotlivé fázy postupu pri vydávaní povolenia na dočasný pobyt sú vymedzené v kapitole II smernice 2004/81.

[17] Pozri odôvodnenia 8 a 9 smernice 2004/81 a odôvodnenie 17 smernice 2011/36.

[18] V rozpore s názorom, ktorý vyjadrila holandská vláda vo svojich pripomienkach, článok 6 ods. 2 smernice 2004/81 je určený aj štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami obchodovania s ľuďmi a ktorí sa oprávnene zdržiavajú na území príslušného členského štátu, akými sú napríklad žiadatelia o medzinárodnú ochranu. Pozri článok 3 ods. 1 tejto smernice, ktorého znenie svedčí o tom, že pôsobnosť smernice sa vzťahuje aj na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí legálne vstúpili na územie príslušného členského štátu alebo sa na ňom legálne zdržiavajú. Pozri aj článok 1 ods. 1 druhý pododsek smernice 2012/29, podľa ktorého „práva stanovené v tejto smernici sa vzťahujú na obete bez diskriminácie, a to aj vo vzťahu k povahe ich pobytu"; odôvodnenie 9 uvedenej smernice, podľa ktorého „obete ako také by sa mali uznať a malo by sa s nimi zaobchádzať s rešpektom, citlivo a profesionálne bez akejkoľvek diskriminácie založenej na… povahe ich pobytu"; odôvodnenie 10 tejto smernice, podľa ktorého by „členské štáty… mali prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby práva ustanovené v [smernici 2012/29] neboli podmienené povahou pobytu obete na ich území, občianstvom ani štátnou príslušnosťou obete", ako aj odôvodnenie 18 smernice 2011/36.

[19] Ide o tieto úmyselné skutky: zlákanie, preprava, presun, ukrývanie alebo prevzatie osôb vrátane výmeny alebo odovzdania kontroly nad týmito osobami na účely vykorisťovania, a to prostredníctvom hrozby alebo použitia násilia, alebo iných foriem donucovania, únosu, podvodu, klamstva, zneužitia moci, alebo zraniteľného postavenia, alebo odovzdávania či prijímania platieb alebo výhod na dosiahnutie súhlasu osoby majúcej kontrolu nad inou osobou. Vykorisťovanie zahŕňa prinajmenšom zneužívanie iných osôb na prostitúciu alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby vrátane žobrania, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo zneužívanie na trestnú činnosť, alebo odoberanie orgánov.

[20] Normotvorca Únie odkazuje na články 1 až 3 rámcového rozhodnutia Rady 2002/629/SVV z 19. júla 2002 o boji proti obchodovaniu s ľuďmi (Ú. v. ES L 203, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 52), ktoré bolo nahradené smernicou 2011/36.

64. Tento postup sa začína predchádzajúcim informovaním potenciálnej obete obchodovania s ľuďmi, v súlade s článkom 5 tejto smernice. [21]

65. Podľa tohto článku majú príslušné vnútroštátne orgány túto informačnú povinnosť od okamihu, kedy *„dospejú k záveru*, že štátny príslušník tretej krajiny *môže* podliehať pôsobnosti tejto smernice“. Inými slovami, informačnú povinnosť majú tieto orgány od okamihu, keď majú primerané dôvody sa domnievať, že tento štátny príslušník je alebo bol obeťou obchodovania s ľuďmi, a teda pred akoukoľvek trestnoprávnou kvalifikáciou trestného činu. [22]

66. Podľa uvedeného článku musia tieto orgány informovať dotknutú osobu o „možnostiach poskytovaných na základe tejto smernice“. Inými slovami, dotknutá osoba musí byť informovaná o možnosti, aby sa jej poskytol nielen čas na premyslenie a vzchopenie sa, ale aj opatrenia pomoci a podpory stanovené v článku 7 smernice 2004/81, a za určitých podmienok povolenie na dočasný pobyt na území členského štátu, a to výmenou za jej spoluprácu v súlade s článkom 8 tejto smernice. [23] Ako vyplýva z odôvodnenia 9 uvedenej smernice, povolenie na pobyt by totiž malo predstavovať „dostatočnú motiváciu na to, aby [obete obchodovania s ľuďmi] spolupr[acovali] s príslušnými orgánmi“.

67. Táto informačná povinnosť by bola zredukovaná na „prázdnu škrupinu“, ak by príslušný členský štát mal nakoniec obeť odovzdať počas času na premyslenie, ktorý sa jej poskytol, a to napriek tomu, že sa zaviazal jej poskytnúť nielen tento čas, ale tiež opatrenia pomoci a podpory stanovené v článku 7 smernice 2004/81, a za určitých podmienok povolenie na dočasný pobyt, ak obeť súhlasí s tým, že podá oznámenie na páchateľov alebo že bude proti nim svedčiť. Takýto postup by nebol v súlade s požiadavkami, ktoré stanovuje normotvorca Únie v článku 1 ods. 1 druhom pododseku smernice 2012/29, podľa ktorých musia príslušné vnútroštátne orgány preukazovať obetiam trestných činov rešpekt, takt a profesionalitu. [24]

2) Čas na premyslenie

68. Čas na premyslenie sa poskytuje za podmienok stanovených v článku 6 smernice 2004/81. Hoci normotvorca Únie nevymedzuje ani dĺžku, ani začiatok plynutia tohto času, ponechávajúc tak stanovenie týchto podrobností na každý členský štát, naopak je tento normotvorca oveľa explicitnejší, pokiaľ ide o účel uvedeného času na premyslenie. Výslovne totiž v odseku 1 tohto článku uvádza, že tento čas na premyslenie má obeti umožniť vzchopiť sa a uniknúť spod vplyvu páchateľov trestného činu, aby mohla pri zohľadnení rizík, ktorým sa vystavuje, dospieť k informovanému rozhodnutiu o tom, či bude spolupracovať s políciou, prokuratúrou a súdnymi orgánmi. [25] Tým, že normotvorca Únie stanovil čas na premyslenie, tak zohľadňuje osobitnú

21 Pozri tiež článok 11 ods. 6 smernice 2011/36.

22 Pozri v tejto súvislosti rozsudok Štátnej rady (Francúzsko) z 15. júna 2012 (č. 339209), v ktorom tento súd zdôrazňuje povinnosť polície a žandárstva informovať údajné obete a vyvodzuje dôsledky z neposkytnutia informácií.

23 Pozri aj odôvodnenie 11 smernice 2004/81.

24 Pozri napríklad článok R-316-1 Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile [zákon o vstupe a pobyte cudzincov a o azylovom práve (Francúzsko)], podľa ktorého sa „informácie… poskytujú v jazyku, ktorému cudzinec rozumie, a za podmienok dôvernosti umožňujúcich vzbudiť v ňom dôveru a zabezpečiť jeho ochranu“ (JORF z 15. septembra 2007, text č. 17).

25 Pozri tiež odôvodnenia 11 a 12 smernice 2004/81, ako aj odôvodnenie 18 smernice 2011/36.

zraniteľnosť obete a veľmi špecifickú povahu trestného činu, keďže táto obeť je nad rámec skutkovej podstaty trestného činu „často zotročená do takej miery, že to presahuje rámec fyzického otroctva a prerastá to aj do psychickej sféry“ [26].

69. Je v súlade s logikou takto zriadeného systému, že článok 6 ods. 2 smernice 2004/81 vyžaduje od dotknutého členského štátu jednak to, aby uspokojil základné a osobitné potreby obete na základe toho, že poskytne služby uvedené v článku 7 tejto smernice počas času na premyslenie, a jednak aby upustil od výkonu akéhokoľvek príkazu na vyhostenie počas tejto lehoty, pričom dotknutej osobe sa dočasne povoľuje zostať na danom území „počas čakania na rozhodnutie príslušných orgánov“ [27]. Uvedené podmienky sú vzájomne previazané, pretože opatrenia pomoci a podpory nemožno poskytnúť tým štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí opustili územie štátu. [28] Nad rámec jazykovej a právnej pomoci musí dotknutý členský štát zaručiť dôstojnosť, ako aj bezpečnosť obete tým, že zabezpečí uspokojovanie osobitných potrieb, predovšetkým psychologickú pomoc alebo psychoterapeutickú starostlivosť a poskytnutie pohotovostnej lekárskej služby. [29]

70. Normotvorca Únie sa tým, že zakazuje výkon akéhokoľvek príkazu na vyhostenie počas času na premyslenie, a tým, že vyžaduje dočasné zotrvanie obete na území štátu, jednak snaží upevniť prístup, ktorý umožňuje ochranu práv tejto obete obchodovania s ľuďmi, čo je cieľom zakotveným v mnohých medzinárodných dokumentoch, [30] a jednak zabezpečiť efektívnosť trestného konania, keďže policajné orgány môžu počítať s účasťou obete, ak s tým súhlasí, na vyšetrovaní a v prípade potreby aj na súdnom konaní. [31]

71. Napokon, po uplynutí tohto času na premyslenie alebo skôr, ak príslušné orgány dospeli k záveru, že štátny príslušník tretej krajiny už preukázal jednoznačný úmysel spolupracovať, môže dotknutý členský štát v súlade s podmienkami stanovenými v článku 8 smernice 2004/81 vydať obeti povolenie na pobyt v trvaní najmenej šesť mesiacov na účely jej spolupráce pri vyšetrovaní trestného činu alebo v súdnom konaní.

72. Z toho vyplýva, že uskutočnenie odovzdania tejto obete počas času na premyslenie podľa môjho názoru nezaručuje účinnosť práv, ktoré uvedenej obeti obchodovania s ľuďmi vyplývajú zo smernice 2004/81, a to tak pokiaľ ide o jej zotavenie a jej ochranu, ako aj o jej spoluprácu pri vyšetrovaní alebo v súdnom konaní.

[26] Pozri prejav Bruna Lasserra pred Franco-Bristish-Irish Judicial Cooperation Committee (Francúzsko-britsko-írsky výbor pre justičnú spoluprácu) z 21. júla 2019 s názvom „Le traitement contentieux de la vulnérabilité dans les affaires d'esclavage et de traite humaine“ (Zaobchádzanie so zraniteľnosťou v súdnych sporoch vo veciach otroctva a obchodovania s ľuďmi), ktorý je k dispozícii na tejto internetovej adrese:
https://www.conseil-etat.fr/publications-colloques/discours-et-interventions/le-traitement-contentieux-de-la-vulnerabilite-dans-les-affaires-d-esclavage-et-de-traite-humaine-discours-de-bruno-lasserre-vice-president-du. Pozri tiež definíciu judikatúry trestného činu obchodovania s ľuďmi v rozsudku ESĽP, 7. októbra 2021, Zoletic a iní v. Azerbajdžan, CE:ECHR:2021:1007JUD002011612, § 155.

[27] Článok 6 ods. 3 smernice 2004/81 stanovuje, že „s časom na premyslenie nesúvisí žiadny nárok na [pobyt] vyplývajúci z tejto smernice“.

[28] Pozri odôvodnenie 18 smernice 2011/36.

[29] Upresňujem, že z odôvodnenia 18 smernice 2011/36 vyplýva, že osobe sa tieto opatrenia musia poskytnúť hneď, ako vznikne odôvodnená indícia, že je alebo bola obeťou obchodovania s ľuďmi, a to bez ohľadu na jej ochotu alebo neochotu vystupovať ako svedok. Pozri v tejto súvislosti článok 13 ods. 1 Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, podpísaného 16. mája 2005 vo Varšave, ktorý nadobudol platnosť 1. februára 2008 (STCE č. 197, ďalej len „Dohovor o boji proti obchodovaniu s ľuďmi“). Daná osoba na ne stráca nárok po ukončení procesu identifikácie alebo po uplynutí času na premyslenie, ak sa usúdi, že táto osoba nespĺňa podmienky na udelenie povolenia na pobyt, alebo ak nemá legálny pobyt v tomto členskom štáte, alebo ak opustila územie štátu.

[30] Okrem iného uvediem Protokol o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, najmä so ženami a deťmi, ktorým sa dopĺňa Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu, uzavretý v New Yorku 15. novembra 2000 (*Zbierka zmlúv Spojených národov*, zv. 2237, s. 319), ako aj Dohovor o boji proti obchodovaniu s ľuďmi.

[31] Pozri v tomto zmysle PLOUFFE-MALETTE, K.: *Protection des victimes de traite des êtres humains: approches internationales et européennes*. Bruylant: Brusel, 2013.

73. Po prvé čas na premyslenie má obeti umožniť zotaviť sa a príslušným vnútroštátnym orgánom odhadnúť stupeň jej zraniteľnosti, tak aby nielen prispôsobili služby upravené v článku 7 tejto smernice, ale tiež aby uskutočnili zhodnotenie rizík pred výkonom akéhokoľvek príkazu na vyhostenie.[32] V tejto súvislosti Komisia od členských štátov žiada, aby venovali celkom mimoriadnu pozornosť osobitnej situácii obetí obchodovania s ľuďmi, ktoré nie sú občanmi Únie, pri ich odovzdaní do krajiny, do ktorej vstúpili ako do prvej, keďže tieto osoby sú dostupnejšie pre obchodníkov s ľuďmi a vystavené rizikám, že sa opätovne stanú obeťami obchodovania s ľuďmi.[33] Rovnako skupina expertov Rady Európy pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi (GRETA) je zastáva názor, že toto posudzovanie je potrebné na účel zabránenia tomu, aby bola obeť vrátená do štátu, v ktorom podala svoju žiadosť o medzinárodnú pomoc po prvýkrát, no kde by sa znova mohla stať obeťou obchodovania s ľuďmi. Každé rozhodnutie o odovzdaní by sa tak malo posudzovať z hľadiska rizika sekundárnej viktimizácie v členskom štáte, ktorý bol dožiadaný na účely prevzatia.[34]

74. Zdá sa mi však, že výkon rozhodnutia o odovzdaní počas času na premyslenie túto dynamiku ohrozuje, predovšetkým preto, že by viedol k odtrhnutiu obete od osôb a služieb špecializovanej podpory, u ktorých mohla nájsť podporu,[35] ďalej preto, že by viedol k pozastaveniu alebo dokonca prerušeniu poskytovania služieb, ktoré sa jej poskytujú na základe článku 7 smernice 2004/81, a napokon preto, že by si mohol vyžadovať umiestnenie dotknutej osoby do väzby.[36]

75. Je pravda, že na základe článkov 31 a 32 nariadenia č. 604/2013 je členský štát, ktorý uskutočňuje odovzdanie žiadateľa o medzinárodnú ochranu, povinný zaslať zodpovednému členskému štátu informácie a údaje, ktoré považuje za nevyhnutné na ochranu práv tejto osoby, a môže tiež oznámiť okamžité opatrenia, ktoré treba prijať na účely uspokojenia osobitných potrieb tejto osoby, vrátane naliehavej zdravotnej starostlivosti. Je tiež pravda, že v takomto prípade by sa na tohto žiadateľa o medzinárodnú ochranu mohli vzťahovať osobitné ustanovenia, ktoré smernica 2012/29 stanovuje pre obete s bydliskom v inom členskom štáte, ako je štát, v ktorom bol trestný čin spáchaný. V odôvodnení 51 tejto smernice sa totiž uvádza, že pomoc, podporu a ochranu potrebnú na to, aby sa obeť zotavila, by mal poskytovať členský štát pobytu obete.[37] Normotvorca Únie okrem toho od tohto členského štátu vyžaduje, aby uvedenú obeť informoval o všetkých osobitných opatreniach, postupoch alebo dojednaniach „ktoré sú k dispozícii“ na ochranu ich záujmov v členskom štáte, v ktorom prišlo k prvému kontaktu s príslušným orgánom, pričom rozsah alebo podrobnosť informácií sa môže líšiť v závislosti od osobitných potrieb a od druhu alebo povahy trestného činu.[38] V prípade, že obeť nemôže podať trestné oznámenie v členskom štáte, v ktorom bol trestný čin spáchaný, táto musí mať možnosť

[32] V tejto súvislosti pozri usmernenie Skupiny expertov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi (GRETA) z júna 2020 o práve obetí obchodovania s ľuďmi a osôb, ktorým hrozí, že sa stanú obeťami obchodovania s ľuďmi, na medzinárodnú ochranu, ktoré je k dispozícii na tejto internetovej adrese: https://rm.coe.int/note-d-orientation-sur-les-droits-des-victimes-de-la-traite-et-des-per/16809ebf45.

[33] V tejto súvislosti pozri oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o stratégii EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2021 – 2025 zo 14. apríla 2021 [COM(2021) 171 final, s. 18].

[34] Podľa odôvodnenia 62 smernice 2012/29 „na to, aby sa obetiam trestných činov dostala primeraná úroveň pomoci, podpory a ochrany, by verejné služby mali pracovať koordinovane a byť zapojené na všetkých administratívnych úrovniach – na úrovni Únie i na národnej, regionálnej a miestnej úrovni“.

[35] Pokiaľ ide o dôležitú úlohu služieb špecializovanej podpory pre obete závažných trestných činov v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi ani v ňom nemajú pobyt, pozri odôvodnenie 38 smernice 2012/29.

[36] Pozri článok 28 nariadenia č. 604/2013.

[37] Odôvodnenie 51 smernice 2012/29 znie: „Ak obeť opustila územie členského štátu, v ktorom bol trestný čin spáchaný, tento členský štát by nemal mať povinnosť naďalej poskytovať pomoc, podporu a ochranu okrem opatrení, ktoré priamo súvisia s akýmkoľvek trestným konaním, ktoré v súvislosti s daným trestným činom vedie, ako napríklad osobitné ochranné opatrenia počas súdneho pojednávania. Pomoc, podporu a ochranu potrebnú na to, aby sa obeť zotavila, by mal poskytovať členský štát pobytu obete.“

[38] Pozri článok 4 ods. 1 písm. g) smernice 2012/29.

podať trestné oznámenie príslušným orgánom v členskom štáte pobytu, pričom tieto orgány sú okrem toho povinné prijať vhodné opatrenia, pokiaľ ide o organizáciu konania, a predovšetkým pri vypočutí alebo výsluchu tejto obete. [39]

76. Napriek zjavnému významu týchto ustanovení však nie som presvedčený, že postačujú na to, aby nepretržite a cielene spĺňali osobitné potreby obetí obchodovania s ľuďmi. [40] Osobitne platí, že odovzdanie do nového členského štátu so sebou prináša nasťahovanie sa obete do nového prijímacieho centra, ktoré nemá nevyhnutne alebo okamžite k dispozícii dostatočné zdroje na spĺňanie jej osobitných potrieb. Jeho dôsledkom je tiež to, že táto obeť podniká nové kroky na nových orgánoch. Nikto pritom nepochybuje o tom, že takáto situácia, a predovšetkým opakovanie výpovedí, môže zintenzívniť jej zraniteľnosť.

77. Po druhé čas na premyslenie má príslušným vnútroštátnym orgánom umožniť vybudovať si s obeťou vzťah dôvery, tak aby vďaka vyhliadke na získanie povolenia na dočasný pobyt spolupracovala pri vyšetrovaní trestného činu a/alebo v súdnom konaní. Pochybujem však o tom, že takýto cieľ je dosiahnuteľný, ak je dotknutý štátny príslušník tretej krajiny súbežne s postupom pri vydávaní povolenia na pobyt informovaný o blížiacom sa výkone rozhodnutia o odovzdaní, ktoré bolo voči nemu prijaté.

78. Po tretie tento čas na premyslenie je nevyhnutný na to, aby príslušné vnútroštátne orgány mohli zhromaždiť spoľahlivé dôkazy, pokiaľ ide o existenciu a povahu (napr. vnútroštátnu alebo nadnárodnú) porušenia na účely začatia trestného stíhania. V priebehu tohto času, a – aby som použil slová článku 6 ods. 2 smernice 2004/81 – „počas čakania na rozhodnutie príslušných orgánov“, by výkon odovzdania mohol mať vplyv na efektívnosť trestného vyšetrovania do takej miery, že by bol v rozpore so záujmami obete a dotknutých členských štátov.

79. V tejto súvislosti sa v odôvodnení 1 smernice 2011/36 pripomína, že „obchodovanie s ľuďmi predstavuje závažný trestný čin…, ako aj závažné porušenie ľudských práv, pričom Charta základných práv Európskej únie ho výslovne zakazuje“ [41]. V odôvodnení 2 smernice 2004/81 tento normotvorca pripomína odporúčania Európskej rady, vyjadrené na jej zasadnutí v Tampere (Fínsko), sústrediť svoje úsilie na odhaľovanie a rozbíjanie kriminálnych sietí a zároveň aj na ochranu práv obetí.

80. Tieto ustanovenia nachádzajú osobitnú odozvu v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva. [42] Táto totiž členským štátom ukladá pozitívne povinnosti vyplývajúce z článku 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [43], ktoré sa uplatňujú od okamihu, keď sa príslušné vnútroštátne orgány dozvedia o okolnostiach zakladajúcich dôvodné podozrenie, že je osoba obeťou obchodovania s ľuďmi. Zmluvné štáty tohto dohovoru majú teda procesnú povinnosť vyšetrovať situácie možného obchodovania s ľuďmi, vyšetrovanie musí byť efektívne a orgány musia prijať primerané opatrenia, ktoré majú k dispozícii, na to, aby získali dôkazy a objasnili okolnosti veci.

[39] Pozri článok 17 smernice 2012/29.

[40] Tak ako zdôrazňuje holandská vláda vo svojich pripomienkach, nariadenie č. 604/2013 neobsahuje žiadny odkaz na smernicu 2004/81. V tomto nariadení sa situácia žiadateľov o medzinárodnú ochranu, ktorí sú obeťami obchodovania s ľuďmi, zmieňuje len v súvislosti s posúdením najlepšieho záujmu dieťaťa v jeho článku 6 ods. 3 písm. c).

[41] Normotvorca Únie v tomto odôvodnení ďalej uvádza, že „prevencia a boj proti obchodovaniu s ľuďmi je prioritou tak pre Úniu, ako aj pre členské štáty“, a v odôvodnení 7 tejto smernice spresňuje, že táto smernica má za cieľ dôslednejšiu prevenciu a stíhanie, ako aj ochranu práv obetí, pričom normotvorca Únie od členských štátov vyžaduje, aby sa každá forma obchodovania s ľuďmi odstraňovala s použitím čo najúčinnejších opatrení na ich odstránenie.

[42] Pozri najmä rozsudok ESĽP, 25. júna 2020, S.M. v. Chorvátsko, CE:ECHR:2020:0625JUD006056114, § 306.

[43] Podpísaného v Ríme 4. novembra 1950.

81. V tejto súvislosti môže mať svedecká výpoveď obete prvoradý význam, predovšetkým v rámci začatia vyšetrovania alebo súdneho konania. Pripomínam, že obchodovanie s ľuďmi nemusí nevyhnutne zahŕňať nadnárodný prvok, keďže toto môže existovať aj na čisto vnútroštátnej úrovni. Podľa článku 10 ods. 1 smernice 2011/36 majú členské štáty v zásade územnú príslušnosť na účely postihovania trestných činov, ktoré boli spáchané na ich území alebo ktoré spáchal niektorý z ich štátnych príslušníkov.[44] V takom prípade by odovzdanie dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny do iného členského štátu ešte predtým, ako sa tento vyjadrí, či chce spolupracovať pri vyšetrovaní trestného činu, viedlo k tomu, že sa z územia členského štátu, ktorý má právomoc stíhať páchateľov trestného činu, vyhostí obeť tohto trestného činu, pričom by však táto obeť naopak mala byť prítomná na tomto území, tak aby sa mohla v potrebnom rozsahu podieľať na ochrane svojich záujmov a na prebiehajúcom vyšetrovaní trestného činu.

82. Je pravda, že v prípade, že by išlo o nadnárodný trestný čin, sa normotvorca Únie snaží posilňovať spoluprácu vyšetrovania a trestného stíhania tým, že nabáda na úzku spoluprácu medzi orgánmi na presadzovanie práva členských štátov, tak aby odovzdanie obete nemohlo predstavovať hlavnú prekážku uskutočňovania trestného stíhania proti páchateľom trestného činu.[45] Podľa môjho názoru však tieto mechanizmy nie sú nevyhnutne uplatniteľné vo veľmi ranom štádiu, v rámci ktorého sa obeti poskytuje čas na premyslenie. Sú uplatniteľné neskôr, a to vtedy, keď orgány na presadzovanie práva začali vyšetrovanie alebo trestné stíhanie proti páchateľom trestného činu.

83. Všetky tieto skutočnosti svedčia v prospech názoru, že od okamihu, kedy sa členský štát domnieva, že štátny príslušník tretej krajiny patrí do pôsobnosti smernice 2004/81, pretože ho identifikoval ako obeť obchodovania s ľuďmi, alebo odkedy sa domnieva, že existujú opodstatnené dôvody usudzovať, že je tento obeťou uvedeného trestného činu, tento členský štát nemôže vo vzťahu k uvedenej osobe vykonať žiadne rozhodnutie o odovzdaní počas času na premyslenie, ktorý mu bol poskytnutý na základe článku 6 ods. 2 tejto smernice.

84. Tak ako odporúča Vysoký komisár OSN pre ľudské práva: „Počas tejto lehoty obete a potenciálne obete nesmú opustiť územie zmluvného štátu“[46].

85. Vzhľadom na všetky tieto úvahy preto navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol, že článok 6 ods. 2 smernice 2004/81 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby počas času na premyslenie stanoveného v článku 6 ods. 1 tejto smernice členský štát vo vzťahu k štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je obeťou obchodovania s ľuďmi, vykonal rozhodnutie o odovzdaní do členského štátu, ktorý je zodpovedný za posúdenie jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, na základe nariadenia č. 604/2013.

[44] Členské štáty však túto právomoc môžu rozšíriť za podmienok stanovených v článku 10 ods. 2 smernice 2011/36.

[45] Pozri odôvodnenie 5 smernice 2011/36. V tejto súvislosti poukazujem na posilnenú spoluprácu s Europolom a Eurojustom na zriadenie spoločných vyšetrovacích tímov a na vykonanie rámcového rozhodnutia Rady 2009/948/SVV z 30. novembra 2009 o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní (Ú. v. EÚ L 328, 2009, s. 42).

[46] Úrad vysokého komisára OSN pre ľudské práva, komentár k dokumentu s názvom „Zásady a usmernenia týkajúce sa ľudských práv a obchodovania s ľuďmi: odporúčania“, bod 8.6, s. 153, k dispozícii na tejto internetovej adrese: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/Commentary_Human_Trafficking_fr.pdf.

b) O tom, aký manévrovací priestor má členský štát pri prijímaní rozhodnutia o odovzdaní alebo prípravných opatrení na jeho vykonanie počas času na premyslenie

86. Pokiaľ ide teraz o možnosť členského štátu prijať rozhodnutie o odovzdaní alebo prípravné opatrenia na vykonanie tohto odovzdania počas času na premyslenie, odôvodnenie je odlišné. Znenie článku 6 ods. 2 smernice 2004/81 totiž zakazuje iba výkon príkazu na vyhostenie. Vzhľadom na mnou navrhovaný výklad by bol zakázaný len výkon rozhodnutia o odovzdaní, pričom členský štát by potom mal manévrovací priestor na prijatie takéhoto rozhodnutia alebo na prijatie prípravných aktov k uvedenému odovzdaniu. Bez ohľadu na to, akú voľnosť má členský štát, tieto opatrenia nesmú spochybniť potrebný účinok článku 6 tejto smernice.

87. V tejto súvislosti je pritom potrebné uviesť dve poznámky.

88. V prvom rade pripomínam, že čas na premyslenie má príslušným vnútroštátnym orgánom umožniť vybudovať si s obeťou obchodovania s ľuďmi vzťah dôvery a podnietiť ju k spolupráci pri vyšetrovaní trestného činu tým, že jej poskytnú vyhliadku na získanie dočasného povolenia na pobyt na území. Okrem toho je členský štát v priebehu tohto času povinný poskytnúť obeti opatrenia pomoci a ochrany, ktoré si vyžaduje jej zraniteľnosť. Domnievam sa však, že tieto ciele by mohli byť ohrozené, ak by táto obeť bola zároveň informovaná o prijatí prípravných opatrení na výkon rozhodnutia o odovzdaní, osobitne v tom prípade, ak by tieto opatrenia spočívali v jeho zadržaní na účely odovzdania.

89. V druhom rade, nad rámec prijatia rozhodnutia o odovzdaní alebo akéhokoľvek iného prípravného opatrenia na jeho vykonanie, si myslím, že príslušné vnútroštátne orgány nevyhnutne čelia zmierovacím konaniam, vzhľadom na prísne lehoty, v ktorých sú povinné konať na základe nariadenia č. 604/2013. Pripomínam, že tieto orgány majú mimoriadne malý manévrovací priestor, pokiaľ ide o lehoty, v ktorých môžu takéto opatrenia prijať, pod hrozbou toho, že dôjde k prenosu zodpovednosti za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu na dožadujúci členský štát. Podľa článku 21 ods. 1 tohto nariadenia tak má dožadujúci členský štát maximálnu lehotu *troch mesiacov odo dňa podania žiadosti o medzinárodnú ochranu* na to, aby predložil svoju žiadosť o prevzatie. V prípade akceptovania tohto dožiadania má následne lehotu *šiestich mesiacov na vykonanie odovzdania žiadateľa*, v súlade s článkom 29 ods. 1 uvedeného nariadenia. V situácii, o akú ide v danej veci, sa táto lehota nemôže predĺžiť.[47] Tieto lehoty sú záväzné.

90. Uskutočniteľnosť a prípadne podrobné uplatňovanie vzájomného vzťahu medzi postupom pri vydávaní povolenia na dočasný pobyt a konaním o odovzdaní tak závisia od viacerých premenných, a predovšetkým od lehôt, ktoré sa uplatňujú v každom z týchto konaní (pripomínam, že dĺžka času na premyslenie sa určuje v súlade s vnútroštátnym právom), ako aj od zámerov a správania obete počas času na premyslenie alebo po jeho uplynutí.

91. V prípade uvedenom v článku 6 ods. 4 smernice 2004/81, kedy by dotknutý štátny príslušník tretej krajiny počas lehoty na premyslenie aktívne, dobrovoľne a z vlastnej iniciatívy obnovil kontakt s páchateľmi trestných činov, by tak správny orgán v súlade s uvedeným článkom mohol voči nemu prijať rozhodnutie o odovzdaní súčasne alebo bezprostredne po tom, ako policajné orgány a orgány na presadzovanie práva ukončili túto lehotu na premyslenie.

[47] Podľa článku 29 ods. 2 nariadenia č. 604/2013 sa táto lehota môže predĺžiť najviac na jeden rok, ak sa odovzdanie nemohlo uskutočniť z dôvodu uväznenia dotknutej osoby, alebo najviac na osemnásť mesiacov, ak je dotknutá osoba na úteku.

92. V opačnom prípade, v ktorom by obeť v ranom štádiu prejavila svoj úmysel spolupracovať pri vyšetrovaní trestného činu, však bude uskutočniteľnosť takéhoto odovzdania závisieť od udelenia povolenia na dočasný pobyt v prospech tejto obete. Pokiaľ by táto obeť takéto povolenie dostala, uvedené odovzdanie by sa nemohlo uskutočniť v lehotách stanovených nariadením č. 604/2013. Podľa článku 8 ods. 3 smernice 2004/81 je totiž povolenie na pobyt platné minimálne po dobu šiestich mesiacov, po uplynutí ktorej je zodpovedný členský štát zbavený svojej povinnosti prevziať žiadateľa, ak sa odovzdanie neuskutočnilo. [48]

93. V poslednom rade pripomínam, že dotknutý členský štát by vždy mohol využiť možnosť, ktorú mu ponúka doložka o práve vlastného uváženia stanovená v článku 17 ods. 1 nariadenia č. 604/2013. Uplatňovanie tejto doložky nepodlieha žiadnym osobitným podmienkam a v zásade je na každom členskom štáte, aby určil okolnosti, za akých chce túto možnosť využiť, a aby súhlasil s tým, že sám posúdi žiadosť o medzinárodnú ochranu, za ktorú nie je zodpovedný podľa kritérií vymedzených týmto nariadením. [49]

94. Je samozrejmé, že takýto vzájomný vzťah medzi konaniami si vyžaduje úzku spoluprácu medzi vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za vydanie povolenia na dočasný pobyt a orgánmi zodpovednými za „dublinské“ konania.

95. Vzhľadom na všetky tieto úvahy navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol, že článok 6 ods. 2 smernice 2004/81 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby počas času na premyslenie stanoveného v článku 6 ods. 1 tejto smernice bolo prijaté rozhodnutie o odovzdaní, alebo aby sa pripravoval výkon tohto odovzdania, a to za predpokladu, že tieto opatrenia nespochybnia potrebný účinok času na premyslenie.

C. O prvej prejudiciálnej otázke týkajúcej sa počítania času na premyslenie

96. Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate Súdneho dvora pýta, či sa v prípade neexistencie vnútroštátneho opatrenia na prebratie má článok 6 ods. 1 smernice 2004/81 vykladať v tom zmysle, že čas na premyslenie, ktorý sa v ňom stanovuje, automaticky začína plynúť od okamihu, keď štátny príslušník tretej krajiny oznámi príslušným vnútroštátnym orgánom, že je obeťou obchodovania s ľuďmi [písm. a)], a automaticky končí po tom, ako tento štátny príslušník podal oznámenie vo veci nezákonného obchodovania s ľuďmi, alebo naopak týmto orgánom oznámil, že od podania oznámenia upúšťa [písm. b)].

97. Hoci sa zdá, že účastníci konania sa v rámci svojich pripomienok nezhodujú na podrobnostiach prebratia článku 6 ods. 1 smernice 2004/81 do holandského právneho poriadku, [50] vnútroštátny súd sa domnieva, že toto ustanovenie do vnútroštátneho práva prebraté nebolo, a chce ho uplatniť priamo. V dôsledku uvedeného sa žiadosť o výklad týka spôsobu výpočtu času na premyslenie, a predovšetkým dňa, odkedy tento čas začína plynúť (*dies a quo*), ako aj dňa, kedy tento čas končí (*dies ad quem*).

[48] Pozri článok 29 ods. 2 nariadenia č. 604/2013.

[49] Pozri rozsudok z 23. januára 2019, M.A. a i. (C-661/17, EU:C:2019:53, body 59 a 60, ako aj citovaná judikatúra).

[50] Ako vyplýva z popisu vnútroštátneho právneho rámca, Holandské kráľovstvo nestanovilo dĺžku a začiatok času na premyslenie v zákone o cudzincoch, ale len v obežníku o cudzincoch.

1. Dies a quo v rámci času na premyslenie

98. Svojou prvou podotázkou sa vnútroštátny súd Súdneho dvora pýta, či čas na premyslenie môže začať plynúť od okamihu, keď dotknutý štátny príslušník tretej krajiny oznámi príslušným vnútroštátnym orgánom, že je obeťou obchodovania s ľuďmi.

99. Poukazujem na to, že smernica 2004/81 nestanovuje začiatok plynutia času na premyslenie, rovnako ako nestanovuje ani dĺžku tohto času. Hoci Komisia v rámci svojho návrhu uvažovala o čase na premyslenie v trvaní 30 dní podľa vzoru trvania lehoty stanovenej v článku 13 ods. 1 Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi,[51] normotvorca Únie ponechal tieto opatrenia na posúdenie každého členského štátu.[52]

100. V predmetnom prípade sa vnútroštátny súd Súdneho dvora pýta, či by začiatok plynutia času na premyslenie mohol zodpovedať okamihu, kedy štátny príslušník tretej krajiny *oznámi* príslušným vnútroštátnym orgánom, že je obeťou obchodovania s ľuďmi.[53] Vzhľadom na to, ako je otázka formulovaná, sa podľa môjho názoru tento prípad líši od prípadu, v ktorom štátny príslušník tretej krajiny podá oznámenie alebo svedčí proti osobe, ktorú obviňuje z toho, že sa zúčastnila na tomto obchodovaní.[54]

101. Ak by pritom čas na premyslenie začal plynúť od okamihu, kedy by dotknutý štátny príslušník tretej krajiny jednoducho len pred príslušnými vnútroštátnymi orgánmi uviedol, že je obeťou obchodovania s ľuďmi, a to bez toho, aby tieto orgány mali indície, pokiaľ ide o existenciu alebo povahu trestného činu, takáto modalita by podľa môjho názoru bola nezlučiteľná s osobnou pôsobnosťou smernice 2004/81. Pripomínam totiž, že postup pri vydávaní povolenia na dočasný pobyt, do rámca ktorého patrí čas na premyslenie, môže byť začatý, len pokiaľ tieto orgány identifikovali tohto štátneho príslušníka tretej krajiny ako obeť obchodovania s ľuďmi, alebo ak na základe všetkých informácií a všetkých relevantných okolností veci existujú opodstatnené dôvody sa domnievať, že je tento štátny príslušník obeťou tohto trestného činu.

102. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa preto domnievam, že v situácii, keď štátny príslušník tretej krajiny oznámi príslušným vnútroštátnym orgánom, že je obeťou obchodovania s ľuďmi, čas na premyslenie môže začať plynúť od okamihu, kedy tieto orgány usúdia, že na základe všetkých informácií, ktoré majú k dispozícii, existujú primerané dôvody domnievať sa, že štátny príslušník

[51] Dohovor o boji proti obchodovaniu s ľuďmi bol prijatý Výborom ministrov Rady Európy 3. mája 2005 a nadobudol platnosť 1. februára 2008. Jeho článok 13 ods. 1 stanovuje: „Každá zmluvná strana ustanoví vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku lehotu na zotavenie v rozsahu najmenej 30 dní, pokiaľ existujú dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba je obeťou. Táto lehota má byť dostačujúca na zotavenie sa a vymanenie sa z vplyvu páchateľov a/alebo na prijatie informovaného rozhodnutia o spolupráci s príslušnými orgánmi. Počas tejto lehoty nie je možné vydať rozhodnutie o jej vyhostení. Toto ustanovenie nemá vplyv na činnosti vykonávané príslušnými orgánmi vo všetkých fázach príslušného vnútroštátneho konania, a najmä pri vyšetrovaní a trestnom stíhaní príslušných trestných činov. Počas tejto lehoty povolia zmluvné strany dotknutým osobám ostať na ich území.“ Pozri tiež dôvodovú správu k Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, bod 177, k dispozícii na tejto internetovej adrese: https://rm.coe.int/16800d388d.

[52] Pokiaľ ide o skupinu expertov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi zriadenú rozhodnutím Komisie 2003/209/ES z 25. marca 2003, ktorým sa zriaďuje konzultačná skupina pod názvom „Skupina expertov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi“ (Ú. v. EÚ L 79, 2003, s. 25; Mim. vyd. 19/006, s. 135), táto vo svojom stanovisku zo 16. apríla 2004 odporúča lehotu v trvaní minimálne 3 mesiacov. Vo Francúzsku je v článku R316-1 Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile (JORF z 15. septembra 2007, text č. 17) táto lehota stanovená na 30 dní.

[53] Vzhľadom na pojmy použité vnútroštátnym súdom odlišujem túto situáciu od situácie, v ktorej by štátny príslušník tretej krajiny ohlásil tento trestný čin na základe podania oznámenia na príslušné orgány.

[54] Okrem toho si myslím, že tento prípad je odlišný od situácie uvedenej v obežníku o cudzincoch. Z ustanovení tohto obežníka totiž vyplýva, že polícia alebo veliteľ žandárskej polície ponúkne údajnej obeti čas na premyslenie hneď, ako má „čo i len najmenšiu indíciu o tom, že ide o obchodovanie s ľuďmi“, a/alebo hneď po intervencii Inšpektorátu sociálnych vecí a zamestnanosti.

tretej krajiny patrí do pôsobnosti smernice 2004/81, a v dôsledku toho tohto štátneho príslušníka tretej krajiny informujú o možnostiach, ktoré táto smernica ponúka, v súlade s povinnosťami, ktoré tieto orgány majú na základe článku 5 uvedenej smernice.

2. Dies ad quem v rámci času na premyslenie

103. Svojou druhou podotázkou sa vnútroštátny súd Súdneho dvora pýta, či sa čas na premyslenie stanovený v článku 6 ods. 1 smernice 2004/81 môže automaticky skončiť po tom, ako štátny príslušník tretej krajiny podal oznámenie na obchodovanie s ľuďmi, alebo naopak po tom, ako informoval príslušné orgány, že od podania takéhoto oznámenia upúšťa.

104. Na rozdiel od začiatku plynutia lehoty na premyslenie, ktorý je v súlade s článkom 6 ods. 1 druhým pododsekom smernice 2004/81 ponechaný na uváženie každého členského štátu, normotvorca Únie v článku 6 ods. 4 tejto smernice upravuje prípady, v ktorých môže členský štát nad rámec uplynutia času na premyslenie tento čas kedykoľvek ukončiť. Po prvé ide o situáciu, keď sa zistí, že dotknutý štátny príslušník tretej krajiny „aktívne, dobrovoľne a z vlastnej iniciatívy“ obnovil kontakt s páchateľmi trestného činu, a po druhé o situáciu, keď existujú dôvody týkajúce sa verejného poriadku a ochrany národnej bezpečnosti.

105. Situácie, v ktorých môže členský štát automaticky ukončiť čas na premyslenie poskytnutý štátnemu príslušníkovi tretej krajiny na základe článku 6 ods. 1 smernice 2004/81 sa preto obmedzujú na mimoriadne závažné situácie, kedy členský štát vzhľadom na povahu vzťahov, ktoré udržiava dotknutá osoba s páchateľmi trestného činu, a hrozbu, ktorú môže táto osoba predstavovať pre jeho záujmy, môže rozhodnúť, že upustí od pokračovania v postupe pri vydávaní povolenia na dočasný pobyt.

106. Vzhľadom na to, že účinkom článku 6 ods. 4 tejto smernice je obmedzenie uplatňovania času na premyslenie poskytnutého štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je obeťou obchodovania s ľuďmi, domnievam sa, že sa musí vykladať reštriktívne. Poukazujem pritom na to, že žiadnu z okolností, ktorú uvádza vnútroštátny súd, nemožno zaradiť pod niektorý z prípadov stanovených normotvorcom Únie v tomto článku. Preto si myslím, že ani jedna z týchto okolností nemôže umožniť členskému štátu tento čas na premyslenie automaticky ukončiť.

107. Vzhľadom na tieto skutočnosti preto navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol, že v situácii, keď čas na premyslenie stanovený v článku 6 ods. 1 smernice 2004/81 neuplynul, členský štát nemôže tento čas automaticky ukončiť mimo rámca situácií výslovne uvedených v článku 6 ods. 4 tejto smernice.

108. Rád by som dodal dve doplňujúce poznámky.

109. Pokiaľ ide po prvé o situáciu, ktorú uvádza vnútroštátny súd, v ktorej dotknutý štátny príslušník tretej krajiny podá oznámenie proti páchateľom trestného činu, je pravda, že takáto iniciatíva preukazuje zo strany obete jednoznačný úmysel spolupracovať. V tomto kontexte by sa dalo usudzovať, že čas na premyslenie vyvolal svoj potrebný účinok. Na základe znenia článku 8 smernice 2004/81 však konštatujem, že takáto okolnosť nevyhnutne nestačí na vydanie povolenia na pobyt. Podľa článku 8 ods. 1 a 2 smernice sa totiž toto povolenie na pobyt môže vydať len za predpokladu, že jednak dotknutá osoba nielenže dokázala jednoznačný úmysel spolupracovať, ale aj prerušila všetky kontakty s osobami podozrivými zo spáchania trestného činu, a že po druhé príslušné vnútroštátne orgány považujú za vhodné predĺžiť pobyt dotknutej osoby na území štátu na účely vyšetrovania alebo súdneho konania. Podľa článku 8 ods. 1 uvedenej smernice sa toto

posúdenie vykoná „po uplynutí doby na rozmyslenie [času na premyslenie – *neoficiálny preklad*] alebo skôr, ak príslušné orgány dospeli k záveru, že dotknutý štátny príslušník tretej krajiny už [dokázal jednoznačný úmysel spolupracovať]“.

110. Nič však neumožňuje tvrdiť, že by členský štát mohol automaticky ukončiť čas na premyslenie, po tom, čo by obeť prejavila svoj úmysel spolupracovať. Nie som tak presvedčený o tom, že podanie oznámenia proti páchateľom trestného činu samo osebe postačuje na ukončenie tohto času na premyslenie, ktorý tiež musí obeti v súlade s článkom 6 ods. 1 smernice 2004/81 umožniť, aby sa zotavila a vymanila sa z vplyvu páchateľov trestného činu.[55]

111. Pokiaľ ide po druhé o opačnú situáciu uvádzanú vnútroštátnym súdom, v ktorej štátny príslušník tretej krajiny pred uplynutím času na premyslenie vyjadrí svoj úmysel nepodať oznámenie proti údajným páchateľom trestného činu, dalo by sa skutočne usudzovať, že dotknutá osoba prijala rozhodnutie, pokiaľ ide o jej spoluprácu, a že v dôsledku toho čas na premyslenie vyvolal svoje účinky. Podľa môjho názoru by však takéto pravidlo nezaručovalo ochranu obetí obchodovania s ľuďmi, ak by nebolo sprevádzané opatreniami osobitnej obozretnosti. Členský štát by sa totiž v súlade s článkom 6 ods. 1 smernice 2004/81 mal ubezpečiť o tom, že sa dospelo k „informovanému“ rozhodnutiu a toto rozhodnutie je výsledkom slobodnej a informovanej vôle dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny, a nie zastrašovania alebo represálií, ktorým by mohol byť znova vystavený. Pripomínam totiž, že trestný čin obchodovania s ľuďmi sa nad rámec vykorisťovania obete vyznačuje aj ekonomickou a psychologickou kontrolou páchateľa nad obeťou prostredníctvom používania fyzického a psychického násilia. S cieľom zaručiť potrebný účinok času na premyslenie by tak bolo podstatné zabezpečiť, aby nedošlo k tomu, že sa tento čas neprávom skráti, pričom by však obeť nemala čas sa vzchopiť ani uniknúť spod vplyvu páchateľov trestného činu.[56]

V. Návrh

112. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby Súdny dvor na prejudiciálne otázky, ktoré položil rechtbank Den Haag (súd v Haagu, Holandsko), odpovedal takto:

1. Pojem „príkaz na vyhostenie“ uvedený v článku 6 ods. 2 smernice Rady 2004/81/ES z 29. apríla 2004 o povoleniach na [pobyt] vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi, sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa opatrenia, prostredníctvom ktorých je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý je obeťou obchodovania s ľuďmi, nútený opustiť územie členského štátu, na ktorom sa nachádza, v dôsledku výkonu rozhodnutia o odovzdaní prijatého na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov.

[55] Pozri tiež odôvodnenia 11 a 12 smernice 2004/81, ako aj odôvodnenie 18 smernice 2011/36.

[56] Pozri tiež odôvodnenia 11 a 12 smernice 2004/81, ako aj odôvodnenie 18 smernice 2011/36.

2. Článok 6 ods. 2 smernice 2004/81 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby počas času na premyslenie stanoveného v článku 6 ods. 1 tejto smernice členský štát vo vzťahu k štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je obeťou obchodovania s ľuďmi, vykonal rozhodnutie o odovzdaní do členského štátu, ktorý je zodpovedný za posúdenie jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, na základe nariadenia č. 604/2013.

   Takéto ustanovenie naopak nebráni tomu, aby tento členský štát prijal počas tohto času na premyslenie rozhodnutie o odovzdaní alebo prípravné opatrenie na jeho vykonanie, a to za predpokladu, že tieto opatrenia nespochybnia potrebný účinok času na premyslenie.

3. Článok 6 ods. 1 smernice 2004/81 sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, keď štátny príslušník tretej krajiny oznámi príslušným vnútroštátnym orgánom, že je obeťou obchodovania s ľuďmi, čas na premyslenie môže začať plynúť od okamihu, kedy tieto orgány usúdia, že na základe všetkých informácií, ktoré majú k dispozícii, existujú primerané dôvody domnievať sa, že tento štátny príslušník patrí do pôsobnosti tejto smernice, a v dôsledku toho tohto štátneho príslušníka informujú o možnostiach, ktoré uvedená smernica ponúka, v súlade so povinnosťami, ktoré tieto orgány majú na základe článku 5 tejto smernice.

4. V situácii, keď čas na premyslenie stanovený v článku 6 ods. 1 smernice 2004/81 neuplynul, členský štát nemôže tento čas automaticky ukončiť mimo rámca situácií výslovne uvedených v článku 6 ods. 4 tejto smernice.